MINISTERUL DE INTERNE
OFICIUL PENTRU PROPAGANDĂ, PUBLICAȚII DE SPECIALITATE
ȘI EDITORIAL

Oameni ai informațiilor

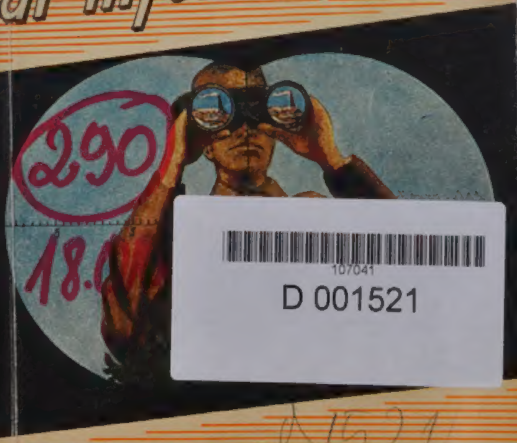

290
18.0
107041
D 001521
D1521

MINISTERUL DE INTERNE

OFICIUL PENTRU PROPAGANDĂ, PUBLICAȚII DE SPECIALITATE ȘI EDITORIAL

SECRET DE SERVICIU

OAMENI AI INFORMAȚIILOR

SERIA 0904

1972

Traducere de cpt. CONSTANTIN GADEA
lt. maj. IOAN ROTAR
Coperta executată de mr. VICTOR JERCA

Lucrarea avînd caracter secret de serviciu, va fi păstrată și folosită cu respectarea riguroasă a dispozițiilor legale referitoare la apărarea secretului de stat și a ordinelor și instrucțiunilor în vigoare privind evidența, întocmirea, multiplicarea, manipularea, păstrarea și transportul documentelor cu caracter secret de stat în unitățile Ministerului de Interne.

Există o mare varietate de surse de unde se obțin informații, multe avînd un caracter deschis, fiind la îndemîna tuturor. Unele din aceste surse nu implică nimic altceva decît citirea ziarelor și a periodicelor, pe cînd altele reclamă o tehnică mai scumpă și mai complexă. Datele ce ajung la organul de informații trebuie să fie coroborate, apreciate și interpretate. Pentru aceasta este nevoie de oameni cu cea mai înaltă calificare și de o mare rigurozitate științifică.

Problemele ce se pun în domeniul aprecierii și interpretării informațiilor constau, în primul rînd, în găsirea metodelor adecvate de asimilare a masei de date pe care le pun la dispoziție sursele și mijloacele de comunicații moderne și, în al doilea rînd, în capacitatea de a face deosebire între cele curente și cele „cu bătaie lungă".

Stabilirea unui raport just între așa-zisele informații curente, ce vin să satisfacă o nevoie imediată, și cele „de perspectivă" constituie o problemă de care se lovesc multe organe informative.

Consumatorul de informații preferă, deseori, datele folositoare imediat, pentru probleme singulare existînd, bineînțeles, o justificare a acestei atitudini.

„Pronosticarea" exactă a ceea ce se va întîmpla este un lucru deosebit de dificil, deoarece astăzi evenimentele se schimbă foarte rapid. Dar ceea ce se cere de la organele informative constă în prognozarea tuturor direcțiilor posibile în care s-ar putea să evolueze evenimentele.

Lucrătorul de informații știe că menirea lui este să culeagă informații care să prevină situații ce ar aduce prejudicii statului

pe care este chemat să-l apere şi face acest lucru cu orice preţ, inclusiv cu cel al vieţii.

Prezentarea citorva şefi ai diverselor organisme de informaţii ori simpli agenţi de rind va ajuta la adîncirea cunoştinţelor asupra acestui domeniu de activitate[1]*. Nici unul din cei pe care îi vom intîlni în această lucrare nu seamănă cu spionii şi contraspionii din filmele de aventuri. Activitatea de informaţii nu înseamnă numai căutarea de surse clandestine, ci şi judecarea şi aprecierea diverselor fapte. In acest domeniu al judecării şi aprecierii informaţiilor şi-au adus contribuţia mulţi lucrători de informaţii valoroşi. Unii dintre cei pe care îi vom prezenta aici au fost oameni cu firi ce, în majoritatea cazurilor, nu au avut comun decît faptul că au încercat tot timpul să găsească soluţii la probleme dificile şi complicate. Ei au fost conştienţi că orice soluţie greşită dată uneia sau alteia dintre probleme putea aduce prejudicii grave statelor lor.*

[1] Toate aprecierile la adresa oamenilor şi faptelor la care se fac referiri în lucrare aparţin autorilor materialelor traduse ce au stat la baza alcătuirii prezentului volum.

ŞEFI, INFORMAŢII, PREVIZIUNI

COLONELUL GAUCHÉ

In perioada premergătoare celui de-al doilea război mondial în Franţa existau două organe informative: Biroul 2 şi Serviciul de informaţii. Prestigiul deosebit de care se bucura Biroul 2 se explică prin aceea că pericolul cel mai mare pentru francezi îl constituia armata germană, iar informaţiile despre forţele armate ale Germaniei erau furnizate de către acest birou care făcea parte din Marele stat major. Şeful Biroului 2, în perioada cea mai critică dintre cele două războaie mondiale, a fost colonelul Gauché, numit în acest post în anul 1935.

Gauché era un om agreabil şi foarte ponderat, trecut bine de 50 de ani în preajma războiului. Era de statură potrivită, bine legat, cu părul încărunţit tuns scurt. Privit mai de aproape surprindea prin clipitul inteligent al ochilor, care se ascundeau după nişte ochelari fără braţe, ţinuţi într-un asemenea balans precar pe nas, încît lăsau impresia că la primul strănut vor zbura pînă departe.

Era reticent și aproape taciturn. Ca să ajungi în relații mai amicale cu el îți trebuiau luni de zile de încercări. Ca toți francezii, trata mîncarea și băutura cu respect, știind să le aprecieze și făcîndu-i plăcere să tragă cîte un chef împreună cu colegii. Despre modul cum își petrecea timpul liber și despre viața lui particulară nu se cunosc prea multe lucruri. Fusese ofițer de infanterie la începuturile carierei lui și, ca la toți infanteriștii, părerile și concepțiile sale aveau un pronunțat caracter practic. Informațiile și lucrările prezentate de el erau de bună calitate și veridice. Făcea impresia că pe el nu-l influențau nici evenimentele și nici părerile șefilor. Pe de altă parte, avea o metodă destinsă de lucru cu subordonații, fapt pentru care era foarte apreciat, cum apreciate îi erau, de altfel, experiența și cunoștințele.

Gauché citea în englezește și înțelegea ceea ce citea, însă nimeni nu l-a auzit vorbind în această limbă. Se bucura de încrederea majorității ofițerilor superiori francezi din cadrul Marelui stat major.

Activitatea informativă a francezilor dintre cele două războaie mondiale avea la bază o seamă de concepții ce erau respectate cu rigurozitate de către ofițerii Biroului 2. Importanța acestora era însă diminuată de faptul că felul în care erau transmise informațiile nu permitea luarea oportună a deciziilor. Acest lucru a fost sesizat la timp de către Biroul 2, care a luat hotărîrea să prezinte superiorilor săi sinteze periodice cu informațiile deținute la un moment dat. Ulterior, sintezele erau completate cu alte informații culese pe parcurs și care trebuiau să umple eventualele goluri rămase. Frînturile de informații erau considerate ca fiind periculoase și nu se aduceau la cunoștința superiorilor, mai ales dacă nu se coroborau cu datele raportate deja. Ca un corolar al acestei concepții, șeful Biroului 2 insista ca sintezele să nu se limiteze numai la prezentarea de informații cu caracter pur militar, ci să cuprindă și pe cele politice, economice și de altă natură, care puteau ajuta la mai buna înțelegere a problemelor investigate.

Ofițerii din Biroul 2 erau, de asemenea, instruiți să păstreze un scepticism sănătos cu privire la rapoartele care le primeau, amintindu-li-se în permanență că și cea mai bună informație, chiar sub formă de document autentic, nu constituia un ghid perfect cu privire la intențiile politice sau militare ale adversarului, deoarece acestea se puteau schimba. Asemenea informații erau însă demne de cel mai atent studiu, pentru că indicau liniile directoare ale activității adversarului la un moment dat.

Uneori însă Biroul 2 părea că depindea prea mult de informațiile ce le primea de la agenții secreți, fiind adesea copleșit de o masă de date contradictorii care nu puteau fi confirmate și coroborate cu cele obținute din alte surse. A doua rezervă cu privire la metoda de lucru a Biroului 2 era de natură pur tehnică și rezulta din modul scolastic în care francezii rezolvau anumite probleme. La început se studia situația adversarului în detaliu și se stabileau faptele cît mai veridic posibil, după aceea se întocmea o listă cu variante privind evoluția ulterioară a evenimentelor, iar aceste probabilități se numeau ipoteze. Studiile ce se făceau în continuare aveau menirea să reducă numărul ipotezelor la minimum, dar nici una dintre ele nu era exclusă ca fiind imposibilă, pînă nu se dispunea de informații din care să rezulte acest lucru. Ipotezele rămase se studiau din nou, și mai în amănunțime, cu scopul de a se ajunge la varianta care coincidea cu hotărîrile luate de adversar. Din nefericire o asemenea soluție era rareori posibilă și adesea ofițerii de informații francezi nu aveau dovezi cu care să elimine chiar și cele mai năstrușnice ipoteze.

Tratatul de la Versailles impunea limite foarte stricte pentru forțele armate germane. În ciuda aparentei respectări a prevederilor tratatului de către oficialitățile germane, organele de informații franceze continuau să manifeste o profundă neîncredere în intențiile nemților, atitudine complet neînțeleasă de englezi și americani. Pentru mulți germani, pacea din 1918 nu însemna decît cîștigarea unui ră-

gaz pentru a se reface. Soldații germani întorși de pe front erau primiți ca învingători de către orașele și satele natale, iar în ce-l privea, Biroul 2 nu se îndoia de faptul că germanii vor încerca, cînd li se va ivi ocazia, să-și ia revanșa, și istoria i-a dat dreptate. Încă din 1921, sub aparența de calm și de resemnare ce le afișa Germania, aveau loc multe prefaceri. Generalul Hans von Seeckt a transformat puțin numeroasele forțe militare germane într-o armată de profesioniști de elită.

Se acceptau, pentru a intra în armată, doar cei mai dotați recruți, din toate punctele de vedere, și se poate afirma că selecția era deosebit de riguroasă, dacă pentru fiecare post devenit vacant se prezentau cel puțin zece candidați. Apoi fiecare soldat și ofițer german era instruit astfel încît putea ocupa o funcție superioară cel puțin cu o treaptă celei pe care o deținea la data instruirii. Nici o invenție militară sau idee strategică nu scăpa noii armate, care s-a folosit, de asemenea, de toate prilejurile pentru a se instrui în mînuirea celor mai perfecționate tipuri de armament.

Astfel, cu mult înainte ca Hitler să vină la putere, Biroul 2 a informat oficialitățile franceze că armata germană își schimbase structura și spiritul față de cele prevăzute în Tratatul de la Versailles. Diviziilor le lipsea armamentul modern, dar dispuneau de cadre și personal bine instruit, iar industria germană aștepta numai comenzile de a trece la fabricarea pe scară largă a echipamentului necesar.

Unii comentatori susțin că sintezele și studiile pregătite de Biroul 2 în acei ani erau alarmiste. Din studiul făcut rezultă într-adevăr o seamă de exagerări și greșeli de detaliu privind puterea militară a Germaniei. În general, Gauché a supraestimat numărul total de divizii pe care-l puteau mobiliza hitleriștii. Pe de altă parte însă, atît Gauché cît și colegii săi au înțeles și intuit perfect gîndirea politică și concepțiile militare ale lui Hitler. Ei și-au dat seama că indiferent de numărul exact de divizii, noua armată germană devenise cea mai formidabilă mașină de război din perioada

respectivă. Gauché, prin sintezele și rapoartele sale, a indicat anul 1935, cînd Hitler a introdus serviciul militar obligatoriu, ca fiind anul în care aliații trebuiau să intervină pentru a curma ascensiunea militarismului în Germania. În formularea acestei păreri el se baza pe faptul că, în momentul respectiv, în armata germană, aflată la începuturile reorganizării, domnea încă confuzia și chiar haosul. Foarte mulți susțin că Hitler ar fi putut fi oprit, dacă s-ar fi intervenit în anul următor, cînd Germania a ocupat zona demilitarizată a Rinului, dar Gauché a demonstrat că acest lucru se putea face cu prețul unui război în care să fi fost angajate toate forțele Franței. Aceasta era și concluzia la care ajunseseră generalii nemți, care mai cunoșteau și faptul că Franța, pentru a-și trece economia pe picior de război și a-și mobiliza toate forțele umane, avea nevoie de mai bine de o lună de zile, timp în care trupele germane, fiind deja pregătite, puteau să încline balanța în favoarea lor.

Cu toate că sintezele și informațiile furnizate de către Gauché se dovedeau atît de veridice, generalul Gamelin, comandantul suprem al forțelor armate ale Franței, nu a ținut întotdeauna cont de ele, or este clar pentru toată lumea că și chiar cele mai bune informații sînt egale cu zero, dacă cei în măsură să le folosească nu le dau nici o atenție. Gamelin, în schimb, i-a spus șefului său de stat major, generalul Beck, că datoria fiecărui soldat era aceea de a preveni izbucnirea unui nou război. O asemenea declarație, devenită oficială, nu putea da naștere, în mintea generalilor hitleriști, decît la gîndul că armata franceză nu era hotărîtă să lupte sau că francezii n-aveau forțele necesare pentru a se putea măsura cu nemții!

În primele zile ale anului 1940, Gamelin era convins că nu putea fi în măsură să comande armatele din nord-est, zona care avea să fie punctul nevralgic al întregii bătălii a Franței. El a numit ca șef al acestui front pe generalul Georges. Gamelin s-a eschivat astfel de la răspunderea ce-i revenea pentru zona cea mai critică, asigurîndu-și scuze pentru viitoarele sale memorii! Biroul 2 a fost și el divizat

în două, fapt ce a dus la o complicare inutilă a activității acestuia. Mai mult decît atît, Biroul 2, odată cu izbucnirea ostilităților, s-a trezit și fără o parte din sursele sale de informații. In afara celor cîțiva agenți excepționali de care dispunea, Biroul 2 ar fi trebuit să se bazeze pe informațiile reieșite din interogarea prizonierilor, din studiul documentelor capturate și din acțiunile de recunoaștere.

La începutul războiului însă nu au fost lupte, deci n-au existat nici prizonieri de război și nici documente capturate. In ce privește recunoașterea aeriană, nu a putut fi organizată din cauza opoziției comandamentului superior al aviației militare, care invoca tot felul de scuze puerile.

Cu toate acestea, sintezele și studiile întocmite de oamenii lui Gauché au fost surprinzător de exacte. Aprecierea forțelor de care dispuneau germanii pe frontul de vest era aproape exactă, fiind doar puțin exagerată. De asemenea, Biroul 2 i-a informat pe superiorii săi că, în tot cursul lunilor de iarnă, nemții n-au pierdut o clipă, continuînd să-și instruiască trupele, să le perfecționeze dotarea și să le îndoctrineze. Prin urmare, armata germană din primăvara anului 1940 era superioară în ceea ce privește calitatea și eficacitatea față de cea din anul precedent, cînd Hitler, prin atacarea Poloniei, declanșase cel de-al doilea război mondial.

Gauché, pe lîngă misiunea de a afla numărul și forța diviziilor nemțești, a primit sarcina de a determina strategia pe care aveau să o adopte Hitler și Inaltul Comandament hitlerist. Sarcina lui Gauché era extrem de grea, mai ales pentru faptul că Hitler și generalii săi nu stabiliseră încă nici direcția următoarei lovituri, nici scopul acesteia și cu atît mai mult data.

Totodată, misiunea lui Gauché era complicată și din cauza informațiilor multiple și contradictorii ce le primea.

Informațiile primite la începutul anului 1940 sugerau cele mai diverse modalități de atac. O variantă indica declanșarea ofensivei prin Olanda, alta menționa că direcția atacului trecea prin Elveția. Din unele informații reieșea că ofensiva urma să fie declanșată imediat, altele prevedeau o

dată mult mai îndepărtată. Biroul 2 a fixat cu o surprinzătoare exactitate data atacului, între 8 și 10 mai. Dintr-o informație sosită la Biroul 2, de la un agent din Germania, privind planul lui Hitler de atacare a Franței, rezulta că armata germană avea să ocupe nordul Franței în decurs de zece zile, iar statul francez trebuia determinat să capituleze în timp de o lună.

Toate aceste informații, deși se trimiteau tuturor celor în drept să le cunoască, nu erau însă crezute. In seara zilei de 9 mai, ajunul atacului hitlerist împotriva Franței, ministrul francez al armamentelor declara, la un dineu dat de un diplomat acreditat la Paris, că Hitler nu va ataca Franța în anul 1940 și că, în planurile de dotare ale armatei franceze, se luase în considerare faptul că nemții vor trece la acțiuni ostile pe frontul de vest de-abia în anul 1941 !

In aceeași perioadă, germanii răspîndeau tot felul de zvonuri, luînd totodată, măsuri de conspirare a intențiilor lor și acțiunilor pe care le întreprindeau. Astfel, comandantul diviziei care a atacat Sedanul a fost anunțat numai în ziua de 9 mai, la prînz, că în zorii zilei următoare va intra în luptă !

Comandamentul militar francez, precum și guvernul, în loc să ia în considerare sintezele informative ale lui Gauché, dădeau crezare diferitelor zvonuri și acționau după cum credeau de cuviință. Astfel, generalul Gamelin, deși fusese avertizat de colonelul Gauché că germanii își concentrează diviziile de tancuri în sectorul nord, n-a luat nici o măsură, persistînd în părerea că întreaga graniță a Franței trebuia să fie apărată uniform, trupele franceze fiind înșiruite de-a lungul întregii frontiere.

Nu este de mirare că Gauché a ajuns la concluzia că se impunea să se înființeze sau să se desemneze un singur organ unde să se concentreze toate informațiile cu privire la o anumită problemă și unde să se facă aprecierea acestora.

Sintezele întocmite de acest organ trebuiau să constituie singura sursă de informații autorizată a conducerii politice și militare a statului francez. Acest organ central pu-

tea fi pentru francezi Biroul 2, care și-a făcut datoria avertizîndu-i pe toți cei care răspundeau de soarta Franței, cu privire la marele pericol ce amenința națiunea franceză.

Din toate acțiunile întreprinse de colonelul Gauché rezultă că acesta a fost un lucrător de informații ales. El a avut neșansa să fie pus în situația de a lupta din răsputeri pentru ca rezultatele activității sale să ajungă și să fie luate în considerație de cei care dețineau frînele puterii. În această zbatere nu i-au lipsit nici curajul, nici tăria de a-și susține punctul de vedere. Nenorocirea a constat în aceea că toți cei care aveau datoria să plece urechile la semnalările lui n-au făcut-o întotdeauna așa cum trebuia.

Cel mai mare omagiu care s-a adus activității Biroului 2 și șefului său, colonelul Gauché, a fost cuprins în rechizitoriul procurorului statului în procesul de la Riom. În acest proces au fost judecați cei vinovați de faptul că n-au luat măsurile ce se impuneau pentru a preîntîmpina căderea atît de rușinoasă a Franței, în 1940.

Procurorul statului declara la acest proces că. „Înainte de izbucnirea ostilităților, Biroul 2 și serviciul secret au informat atît Înaltul Comandament francez, cît și guvernul cu toate datele de care aveau nevoie pentru a cunoaște intențiile Germaniei".

Nici că se putea o recunoaștere mai deplină a meritelor colonelului Gauché și ale celor pe care i-a comandat.

BILL CAVENDISH-BENTINCK

Cînd a apărut pe scenă Bill Cavendish-Bentinck, în octombrie 1939, comunitatea informativă britanică se afla într-o stare de confuzie totală și în căutarea unui șef.

Șeful acestei comunități avea să fie Cavendish-Bentinck, care, în calitatea sa de „director" al informațiilor, a adus o contribuție de seamă la victoria aliaților în război, precum

și la evoluția concepțiilor despre activitatea informativă și rolul acesteia.

Cavendish-Bentinck a fost respins de la încorporare în armata engleză pe cînd avea 18 ani, fiind prea înalt și prea slab. În Ministerul de Externe a intrat în 1915, cînd a plecat ca atașat la Legația britanică din Oslo. Această funcție nu era pe gustul său, mai ales pe timp de război, și a mai încercat o dată să intre în armată. De data aceasta a reușit și a luptat pe fronturile primului război mondial, în cadrul gărzii de grenadieri britanici. După război s-a reîntors în diplomație și a deținut funcții din ce în ce mai mari în legațiile britanice din Varșovia, Paris, Haga, Atena și Santiago de Chile. Apoi i s-a ivit posibilitatea de a se ocupa de culegerea de informații, fapt ce l-a încîntat pe Cavendish-Bentinck, întrucît acest lucru îi asigura un cîmp mai larg de acțiune și un domeniu de activitate mai interesant. El a observat, de la început, că de multe ori concluziile la care ajungeau diferite servicii asupra acelorași probleme nu coincideau sau erau chiar opuse, ceea ce atrăgea după sine controverse și, implicit, renunțarea la schimburi de informații. Totuși, nu se comiteau greșeli prea mari, întrucît șefii serviciilor de informații erau ofițeri cu o mare experiență. Cavendish-Bentinck și-a dat seama că, în scopul îndeplinirii în bune condițiuni a rolului pe care sînt chemate să-l joace informațiile, se impunea crearea unei structuri de tipul organelor ce se ocupă de planificare.

Comitetul pe care-l prezida Cavendish-Bentinck era format dintr-un grup de individualiști. Contraamiralul John Godfrey, directorul informațiilor navale, moștenise spiritul tradițional al flotei, a cărui principală trăsătură o constituia aerul de superioritate asupra celorlalte servicii militare — armata de uscat și aviația. Contraamiralul era fără îndoială personalitatea cea mai proeminentă și spiritul generalizator al Comitetului. Colegii săi, directorii serviciilor de informații ale armatei de uscat și ale aviației, oameni inteligenți, știau să dea atenție detaliului și subtilităților, o trăsătură, de altfel, caracteristică ofițerilor de stat

major din armata de uscat. Cele două atitudini — generalul și particularul — ori, mai bine zis, „contraamiralul" și particularul, nu se aflau în raporturi prea dialectice. Mai mult decît atît, reprezentantul civil al Ministerului Economiei de Război, membru cu drepturi depline în Comitet, avea poziția de intrus, iar intervențiile sale, pregătite cu deosebită grijă, nu se bucurau de atenția cuvenită, dacă nu se potriveau cu ideile a cel puțin unuia din membrii militari ai Comitetului. În aceste condiții se puneau la încercare talentele diplomatice ale lui Cavendish-Bentinck. Privind retrospectiv, cel mai deosebit lucru, în toată această organizare a Comitetului comun pentru informații, pare să-l constituie acceptarea de către cei trei directori ai serviciilor de informații militare a președinției unui civil fără nici o experiență în domeniul informativ. Dar existau și mari avantaje în faptul că președintele unui asemenea organ era un politician cu o mare experiență diplomatică și politică, cu relații în Ministerul de Externe. Oricum, nu exista altă alternativă, deoarece nici unul din cei trei directori ai serviciilor de informații militare n-ar fi acceptat să fie subordonat unuia din colegii săi.

Bill Bentinck era o prezență plăcută, impunătoare, avînd un aer milităros. Avea o minte ascuțită, incisivă care, în orice moment, remarca nuanțele și detaliile unei probleme. Pe deasupra era foarte bine informat și cînd aborda o anumită problemă avea obiceiul de a se referi la sursa de unde avea informațiile într-un mod ce nu permitea identificarea acesteia. Își făcuse o mulțime de cunoștințe în toate straturile sociale, iar talentul său de a ști cum să asculte și ce să rețină explică cum se face că, personal, culegea o seamă de informații, date sau idei de un deosebit interes pentru activitatea Comitetului.

Noii săi colegi găseau că avea toate calitățile pentru funcția ce o ocupa, fiind un om plin de tact, relaxat și întotdeauna bine dispus. Se lăsa pe spătarul scaunului ținînd mîinile împreunate pe masă și asculta privindu-l atent pe cel care vorbea, avînd grijă însă ca întotdeauna discuțiile să fie la subiect. În cele din urmă intervenea cu un aer bonom

care înlătura orice supărare ce putuse să se ivească pe parcursul dezbaterilor unor probleme controversate. Avea în sine o doză de scepticism de care are nevoie orice lucrător de informații, precum și o minte iscoditoare ce îi asigura întotdeauna o poziție cu un pas mai înaintea celorlalți membri ai Comitetului.

În sarcina Comitetului condus de Cavendish-Bentinck s-au înscris rezolvarea unor probleme de importanță capitală pentru stabilirea de către Anglia și aliații săi a strategiei celui de-al doilea război mondial. Avînd avantajul că judecăm astăzi, după ce evenimentele s-au consumat, răspunsurile pe care le-au dat Cavendish-Bentinck și Comitetul la marile semne de întrebare ale perioadei de atunci, ele ni se par ușoare și evidente, dar în condițiile de pe vremea aceea constituiau problemele cele mai complexe și de o dificultate extremă.

Prima problemă se referă la invadarea Angliei de către trupele germane. După căderea Franței și evacuarea corpului expediționar englez, Anglia a beneficiat de un moment de răgaz pe care l-a folosit pentru a-și perfecționa sistemul de apărare și pentru dotarea forțelor armate. Posibilitatea unei invazii stăruia în mintea fiecărui cetățean britanic deși, odată cu obținerea superiorității aeriene, aceasta era mai puțin probabilă. În octombrie 1940, Comitetul comun pentru informații și Cavendish-Bentinck au raportat guvernului că în mod cert nu mai era posibil ca Germania hitleristă să invadeze Anglia. A fost o dispută aprigă pînă cînd s-a ajuns la această concluzie. Informațiile prezentate de serviciile naval și al aviației cu privire la raportul de forțe navale, la slăbiciunea aviației germane, veneau în sprijinul acestei idei. În schimb, informațiile prezentate de armata de uscat și, mai ales, concluziile ce decurgeau din acestea îl determinau pe directorul serviciului informativ al armatei de uscat să se declare în total dezacord cu colegii săi. Cavendish-Bentinck, analizînd toate datele de care dispunea, situația existentă la inamic și activitățile desfășurate de acesta, a

ajuns la concluzia menționată mai [illegible] a fost [illegible] tată guvernului.

Mulți din Anglia acelor vremuri au primit cu rez[illegible]

[illegible]

hotărîse ca următorul obiectiv al hoardelor sale să [illegible] U.R.S.S., renunțînd la planul de a invada Anglia.

[illegible]

Bentinck și-a îndreptat atenția asupra următoarei mișcări ce o plănuiau nemții. Sosiseră o mulțime de informații și rapoarte de la diverși agenți din care reieșea că nemții se pregăteau să ocupe Gibraltarul cu ajutorul lui Franco. Problema a fost studiată sub toate aspectele de Comitet și, spre sfîrșitul anului 1940, acesta a ajuns la concluzia că Franco nu avea să coopereze cu nemții într-o asemenea acțiune. Fără acordul lui Franco trupele germane nu puteau intra în Spania pentru a ataca Gibraltarul de pe uscat, singura alternativă în care succesul lui Hitler ar fi fost asigurat.

Concluzia a fost deosebit de importantă, atît pentru An-[illegible]

această concluzie s-a dovedit corectă, în sensul că Hitler n-a atacat Gibraltarul, deși ocuparea lui a figurat în planurile armatei germane pînă în luna iunie 1941.

Sub președinția lui Cavendish-Bentinck, Comitetul a crescut din ce în ce mai mult în ochii șefilor și și-a cîștigat un binemeritat prestigiu. Primul ministru studia cu deose-[illegible]

[illegible] U.R.S.S.

[illegible]

[illegible]ului Mountbatten, n-a împărtășit părerea lui Cavendish-Bentinck că invazia Uniunii Sovietice avea să se încheie cu un eșec total. Toți ceilalți membri ai Comitetului susțineau [illegible] Uniunea Sovietică va rezista cel mult șase săptămîni de la data atacului hitlerist!

Trebuie spus că Bill Cavendish-Bentinck nu se poate compara cu alți șefi de organe informative din alte țări, de[illegible] nici unul dintre aceștia din urmă n-a avut puteri și responsabilități asemănătoare cu ale lui. El a fost primul șef al unui serviciu de informații din lume în a cărui competență a intrat coordonarea tuturor activităților informative și a făcut acest lucru cu pricepere și eficiență.

Părerile lui Cavendish-Bentinck în problema informațiilor depășeau și ele concepțiile dominante ale timpului.

În primul rînd el a fost acela care și-a dat seama de existența paralelismelor din activitatea diverselor servicii informative și a intuit necesitatea unui organ centralizat. A p[illegible] înființarea unui birou informativ în Londra care să se ocupe de toate problemele ce nu aveau caracter militar și de cele militare ce depășeau sfera de interes a unei singure arme. După foarte multă opoziție și după mai mulți ani de discuții, toate cele trei servicii informative de armă au fost integrate într-o direcție informativă în cadrul Ministerului Apărării.

În al doilea rînd, Cavendish-Bentinck a înțeles care erau [illegible] formații deosebite și că tot ceea ce furnizează trebuie con-

firmat de date obținute din alte surse. A apreciat [illegible] aceste activități trebuiau continuate, deoarece info[illegible] obținute puteau confirma pe cele primite din alte surse [illegible] [illegible] adversarului. El și-a dat seama că informațiile și-au p[illegible] o parte din prestigiu și datorită secretului în care erau [illegible] văluite activitățile informative. În mod obiectiv o parte [illegible] aceste activități sînt secrete prin natura lor, dar există [illegible] pecte care nu au acest caracter. Personal, Cavendish [illegible] tinck a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a aduce la [illegible] noștința unui cerc cît mai larg de oficialități responsabilit[illegible] țile sale. El susținea ca tot ceea ce nu era secret, tot ce [illegible] avea repercusiuni deosebite asupra activităților serviciilor secrete dacă se desconspira, să fie adus și la cunoștința [illegible] blicului. Prin aceasta, spunea el, se face un serviciu [illegible] [illegible] viața unui stat, a unei națiuni.

ALLEN WELSH DULLES[1]

Fiul unui preot presbiterian, a stud[illegible] la Princeton, absolvind cursurile în 1941. După ce a funcțion[illegible] ca profesor cîteva luni în India, a intrat în diplomație fiind [illegible] grenat în negocierile secrete de pace duse cu reprezentanții Imperiului Austro-Ungar, iar ulterior a luat parte activă la tratativele ce au dus la semnarea Tratatului de pace de la Ve[illegible] [illegible]

[1] A se vedea, în acest sens, și lucrarea „Arta informațiilor” [illegible]

[illegible] sau în articole publicate în presă, fiind cunoscute as[illegible] zi tuturor celor pe care îi interesează acest domeniu de activitate.

La sfîrșitul războiului, Dulles a intrat din nou în avo[illegible] practicînd această meserie pînă în anul 1948, cînd [illegible]nan l-a rechemat în serviciul statului și l-a numit adjunctul șefului Agenției Centrale de Informații, de-abia în[illegible]

În 1953, cînd Bedell Smith a ieșit la pensie, Allen Dulles [illegible] fost numit șeful C.I.A.

Despre C.I.A. s-a scris foarte mult. Succesele și eșecurile agenției de pe timpul cînd o conducea Dulles au fost [illegible] multe ori subiectul unor dispute aprinse, devenind astfel cunoscute unor cercuri foarte largi și, de aceea, nu ne [illegible] prim asupra lor. Pentru lucrarea de față prezintă mai mult [illegible]teres concepțiile lui Dulles în legătură cu rolul și locul pe care trebuie să-l ocupe activitatea informativă în structura unui stat modern.

Concepțiile lui Dulles despre informații erau simple. În primul rînd, el punea un mare accent pe funcția de avertizare. Dulles considera lumea ca fiind o scenă unde au loc în permanență conflicte, iar sarcina unui serviciu de informații constă în avertizarea la timp a guvernului țării respective în legătură cu orice act ostil sau provocator, indiferent unde ar avea loc acesta. După părerea lui, mai ales în domeniul internațional, este imposibil de prevăzut cu precizie cînd și unde va izbucni o nouă criză, dar un serviciu de informații, în permanentă alertă, trebuie să fie capabil să raporteze corect și operativ tot ceea ce se întîmplă în orice punct de pe glob, în fiecare moment. Susținea, de asemenea, că oameni cu experiență, sprijiniți de acțiuni masive de culegere de informații, pot adeseori să avertizeze pe liderii [illegible] inte, pentru ca aceștia să aibă posibilitatea să întreprindă măsuri în consecință.

Pe de altă parte, faptul că o asemenea avertizare este posibilă nu trebuie ținut secret nici față de inamicul poten-

ţial. Secretele trebuie păstrate, mai ales sursele şi m[illegible]
prin care se obţin informaţiile pe baza cărora se face a[illegible]
tizarea. Lui Dulles îi era clar că „informaţiile curente"
[illegible] să se sprijine pe studii eficiente şi cît mai com[illegible]

[illegible]

Dulles a susţinut cu ardoare unificarea serviciilor de in-
formaţii militare, aşa cum s-a şi întîmplat, de altfel, în ma-
joritatea ţărilor lumii, deoarece, considera el, sinteze in-
formative utile se pot elabora numai de către acele organe
[illegible]
considera ca fiind cu totul în detrimentul agenţilor de in-
formaţii să aibă ca angajaţi oameni care aveau anumite idei
[illegible]
de ele, deoarece, în mod voluntar sau involuntar, ei au ten-
[illegible]
[illegible] i-a stat în putinţă să evite asemenea pericole.

[illegible]

[illegible] bim de incidentul cu avionul U-2 şi punerea la cale a inva-
ziei Cubei.

O altă problemă în care Dulles şi-a spus răspicat păre-
[illegible]
Ei se comportă ca orice fiinţă umană. Or, după cum se ştie,
[illegible]
vităţii desfăşurate de o anumită organizaţie are calitatea de
a satisface nişte nevoi. În afaceri, această acţiune se concre-
tizează în reclame comerciale. Organele de informaţii sînt
[illegible]
mele „consumatorului" într-un mod asemănător şi să se an-
[illegible]
matorului care are nevoie de un anumit produs. Într-un
[illegible]
rea unor studii de prognoză asupra evenimentelor sau a
[illegible]
rea măsurilor ce se impun. În mod evident, pentru a putea
[illegible]
domeniu.

JOHN A. McCONE

John A. McCone a luat conducerea C.I.A.
[illegible] În 1958 [illegible]

al Comisiei pentru [illegible] S.U.A. Pe [illegible]
în această funcție [illegible]
ale Uniunii [illegible]

[illegible]

referitoare [illegible]
care [illegible]

[illegible]

[illegible]

contrastînd puternic cu cele ale lui Allen Dulles.

McCone mai avea o calitate, absolut necesară pentru ori-

[illegible]

[illegible] din mai [illegible] ve. În primul rînd, faptele sînt de așa natură încît politicia[illegible]

[illegible]

[illegible] te cu vederea, în special în domeniile unde interpretarea [illegible]

[illegible]

[illegible] aceea de ofițer de informații.

FIGURI DE AGENȚI

TOKO YOSHIKAWA, alias „ITO MORIMURA": spionul eficace

În zorii zilei de 7 decembrie 1941, la [illegible]

[illegible] militare americane de la Pearl Harbor.

[illegible] japo-[illegible]

[illegible] mai ales, calitativă.

[illegible]

[illegible] „Ito Morimura".

[illegible] potrivită pentru declanşarea atacului.

Dar cine era Yoshikawa?

După ce ieşise din cadrele active ale marinei [illegible] informative privind numele, forma şi dispunerea navelor [illegible] ziarele americane, revistele mi- [illegible] cele comerciale, extrăgind tot ce

[illegible] îi interesau în mod deosebit culturile orientale.

Nu a trecut mult şi fiica sa, Ruth, a început să aibă în- [illegible] pre schimbările care se făceau la bază, constituind astfel o [illegible] ponez.

Ca şef al reţelei de agenţi care acţiona pe insulă, Yoshi- [illegible] Harbor. [illegible] tinelă americană a observat un om ce înota în apele inter- [illegible]

[illegible] , elabora, pe ba- [illegible] planul de atac asupra [illegible]

[illegible] face, rapoartele secrete, codurile [illegible]

[illegible] gere suferită de aceste [illegible]

[illegible]

[illegible] natorii privind activitatea ce o desfășurau. Pe baza aces- [illegible]

ALFRED FRENZEL: agentul bine implantat

Cuvîntarea președintelui Comisiei de apărare, în una din anticamerele largi ale clădirii Parlamentului din Bonn, a fost primită cu ovații în picioare. El s-a aplecat ușor spre miniștri și a zîmbit, luînd notă de aplauzele unui [illegible] tru rezistență". Apoi a coborît scările, pentru a fi felicitat personal de cancelarul Konrad Adenauer.

Alfred Frenzel era încîntat de succesul obținut, iar cînd [illegible] se întîlnească cu cîțiva oameni care îl așteptau, el l-a ur- [illegible] delegație, care să-i solicite ajutorul.

L-a urmat pe secretar pînă în fața unui grup mic de [illegible]

[illegible] în fața şi l-a arest[illegible]

[illegible]

[illegible] ascare de lîngă Bonn.

[illegible] sir complete despre activitatea sa de agent în favoarea [illegible] vernului ceh.

Frenzel s-a născut în 1899, la Liberec, în regiunea [illegible] dică a Cehoslovaciei. Tatăl lui era de origine germană, sticlar de meserie, iar mama, care a murit la naşterea lui Frenzel, cehă. Murindu-i şi tatăl, Alfred Frenzel şi-a petrecut copilăria într-un orfelinat. Cînd a crescut suficient pentru [illegible] atelier de cizmărie, cu numele de Wiesner. Acesta l-a trimis la şcoală, iar în timpul liber îl punea să muncească în atelierul familiei şi în grădina de zarzavat. Alfred era o fire nesociabilă şi nu a fost niciodată acceptat cu adevărat de familia Wiesner.

El a părăsit şcoala la paisprezece ani. Nu era de lucru în atelierul lui Wiesner, aşa că Alfred a găsit un post de [illegible]

[illegible] 17 ani a intrat într-o organizație socialistă de tineret din [illegible] berec. Nevoia de a-şi găsi un rost, precum şi ambițiile [illegible] au început să prindă contur.

[illegible]

[illegible] generozi[illegible] şi, dacă clienții nu-şi puteau plăti datoriile, punea el [illegible] necesare.

Clădirea clubului sportiv trebuia zugrăvită şi Frenzel a [illegible] zat cu mărinimie vopseaua şi periile din magazinul lui. [illegible] început intenționase să le dea cu titlu de împrumut, dar [illegible] i s-a mulțumit pentru generozitate n-a mai vrut să strice impresia pe care o făcuse, aşa că împrumutul n-a fost niciodată returnat. Acest lucru s-a repetat şi cu alte ocazii. Deseori, el dădea de băut prietenilor săi şi-i invita, de asemenea, să ia masa la el acasă.

În acest fel, şi-a creat popularitatea unei personalități puternice şi generoase, pe care şi-a păstrat-o în continuare.

Brusc, ascensiunea lui Frenzel a fost oprită. Pe la sfîr[illegible] [illegible] financiare la magazinul lui. Rezultatul a fost dezastruos. Prietenii i s-au întors împotrivă şi, în plus, a ieşit la lumină o întîmplare ce a avut loc în trecut: în anul 1925, lucrurile i-au mers prost lui Frenzel. Singura slujbă pe care o putuse g[illegible] a fost aceea de vînzător ambulant de perii, ace, aspiri[illegible] şi alte fleacuri. Într-o zi, poliția l-a oprit, i-a controlat [illegible] Frenzel a fost arestat. El a declarat în fața tribunalului că [illegible] da[illegible] nat la două săptămîni închisoare.

[illegible]

vinovat, dar graba cu care și-a dat demisia a întărit suspiciunile.

La început, Frenzel s-a simțit total pierdut. Totuși, nici depresiunea morală, nici șomajul nu l-au oprit să facă politică.

Naziștii, deja la putere în Germania, încercau să formeze partidul lui Henlein, al cărui scop consta în alipirea regiunii sudete la „Marele Reich”. Germanii sudeți care intrau în partid primeau mîncare și bani. Citind ziarele la biblioteca publică, Frenzel se întreba dacă trebuie să intre și el. Era o mișcare care i-ar fi asigurat o slujbă, dar el a alun- [illegible] Frenzel avea convingeri politice ferme.

În 1934, s-a hotărît să se înscrie în Partidul Social Democrat. Gruparea locală a primit cu bucurie un om cu experiență, așa cum era Frenzel. S-a aruncat în activitatea politică cu entuziasmul lui obișnuit și, curînd, a fost numit responsabil cu reclama pentru ziarul local al partidului și apoi pentru ziarul districtului Liberec. Lucrînd cu multă pa- [illegible] dinte la alte două.

[illegible] la Praga, care avea să rămînă capitala Cehoslovaciei independente încă cîteva luni. În această perioadă, guvernul ceh [illegible] a intrat în [illegible] a fost trimis

în Franța, dar a revenit în Anglia fără să fi văzut frontul. Aici, a fost detașat la escadrila 311 a aviației de bombardament, unde a lucrat ca bucătar și a stat acolo pînă în august 1945.

[illegible] Zeelandă și, cu acest gînd, a trecut prin Liberec să-și ia familia. În timpul cît s-a aflat în Cehoslovacia, Frenzel și-a [illegible] s-au cerut ajutorul și sfatul. Mulți cehi de origine germană, [illegible] Frenzel a fost atît de angrenat în aceste activități încît, în- [illegible] Zeelandă.

El a devenit un oficial al organizației „Antifa”, care se ocupa cu repatrierea germanilor colonizați de hitleriști în Cehoslovacia. În această calitate, Frenzel stătea la un birou, îmbrăcat în uniforma aviației britanice, purtînd decorații și [illegible]

La momentul potrivit, Frenzel și-a aranjat și el emigra- [illegible] în aviația britanică și arăta un ceas mare, susținînd că i-ar fi fost dat de regele George al VI-lea al Marii Britanii pen- [illegible] de asemenea, o mișcare sindicală printre repa- [illegible]

[illegible] în 1948 [illegible] membru al Consiliului districtual iar un an mai tîrziu a

fost ales în Comitetul secțiunii de sud a partidului. După alți doi ani, a devenit deputat în Parlamentul Bavariei.

Frenzel a intrat apoi în Parlamentul Federal de la Bonn, [illegible] tre care și cea pentru apărare.

La începutul anului 1956, soția lui a cerut permisiunea Misiunii Militare Cehe din Berlin s-o viziteze pe fiica sa nelegitimă care rămăsese la Praga. Deoarece n-a primit nici [illegible] Cehe, semnînd cererea de viză pe o hîrtie cu antet oficial. Viza i s-a acordat prompt și doamna Frenzel a plecat la Praga, la 30 martie 1956. Zece zile mai tîrziu, un coleg de dinainte de război din Partidul Social Democrat Ceh, Alfred Hoffmann, l-a vizitat inopinat pe Frenzel acasă și l-a invitat la Viena ca să discute cu un înalt reprezentant pro- [illegible] Hoffmann i-a spus că el spera că doamnei Frenzel i-a plăcut sejurul la Praga.

Această ultimă remarcă l-a pus pe gînduri pe Frenzel. El nu spusese la nimeni unde îi fusese soția. În timpul convorbirii cu fostul său coleg, își imaginase că era [illegible] ce dintre Germania și Cehoslovacia, dar aluzia finală la vi- [illegible] și s-a gîndit că Hoffmann știa totul despre el.

Invitația îi apărea acum în altă lumină. Ca membru al [illegible] la iveală o investigație obiectivă.

[illegible] lor,

deoarece faptul putea să dăuneze carierei lui. Cînd a plecat, el i-a dat lui Frenzel un plic. Înăuntru se aflau 3000 de mărci reprezentînd diverse cheltuieli. Acum Frenzel intuia cu siguranță ce se punea la cale. Tot atunci, s-a căzut de acord ca a doua întîlnire să aibă loc într-o mică stațiune balneoclimaterică de pe malul lacului Constanța, din Elveția.

În cadrul acestei întîlniri, lui Frenzel i s-au cerut informații despre planurile de lungă durată privind organizarea flotei vest-germane. Frenzel a făcut rost de o parte din aceste planuri și le-a dat cehului la următoarea întîlnire, care a avut loc tot în Elveția.

Deși foarte ocupat cu activitatea diferitelor comisii al căror membru era, Frenzel n-a pregetat să se dedice cu energia-i caracteristică noii sale preocupări: culegerea de informații pentru serviciul de informații ceh. Astfel, sacrificîndu-și concediul, s-a alăturat unei comisii de deputați federali care a inspectat toate garnizoanele, aeroporturile militare și terenurile de instrucție de la Baltica la Alpi. În calitatea sa de membru al Comisiei de apărare, Frenzel avea [illegible] gram aerospațial pe o perioadă de cinci ani. De asemenea, a dat o seamă de informații privind diferite planuri ale N.A.T.O.

Timp de 18 luni, Frenzel a dus o activitate deosebit de [illegible] în sine.

În același timp [illegible] Pentru alte informații, furnizate de el, au fost pla-

[illegible] R. F. a [illegible]
[illegible]
care le lua, le fotocopia şi apoi i le înapoia, de multe ori [illegible] planul de apărare antirachetă a R. F. a Germaniei.

Ofiţerul superior ceh ce-l avea în legătură pe Frenzel a hotărît să ia o măsură care, în cele din urmă, s-a dovedit [illegible]

Întîlnirile îi luau lui Frenzel prea mult timp preţios. În [illegible] militare, să ia parte la şedinţe ale comisiilor din care făcea [illegible] secinţă, la 19 septembrie 1959, în timpul unei întîlniri ce a avut loc la Innsbruck, în Austria, ofiţerul ceh a invitat şi o altă persoană, un anume Altmann, care urma să fie legătura lui Frenzel, în R. F. a Germaniei, cu serviciul de informaţii ceh. Lui Frenzel i s-a spus că va primi anual 6000 de mărci [illegible]

Acesta din urmă, în calitatea lui de ofiţer de informaţii ceh, cunoştea bine tehnica transmiterii informaţiilor. Printre altele, el se folosea de o cutie de talc ce avea fundul [illegible] era instalat şi un dispozitiv care, în momentul cînd cineva neavizat ar fi umblat înăuntru, declanşa o lumină puternică, voalînd astfel microfilmele. Un alt container, ce se asemăna [illegible] trebuia [illegible] fost introdusă înăuntru o anumită cheie magnetică.

La o lună după prima lor întîlnire de la Innsbruck, Alt- [illegible] Bundestag [illegible] Praga

[illegible] un alt agent de legătură, un oarecare „Langer", lua trenul între Stuttgart şi Karlsruhe şi înmîna containerul curierului ceh dis-de-dimineaţă, înainte de a se trezi ceilalţi pa[illegible] lea „Douglas" era de obicei încredinţată lui „Langer". Acesta transporta containerul cu informaţii la Amsterdam şi-l [illegible] funcţionat perfect.

Altmann şi Frenzel s-au întîlnit cel puţin de 22 de ori în Bundestag şi în diferite hoteluri. La fiecare întîlnire, lui Frenzel, ca oricărui politician adevărat, îi plăcea să-şi audă [illegible]

Documentele strict secrete privind apărarea trebuiau să fie înapoiate în aceeaşi zi, existînd pericolul de a se descoperi lipsa lor, fapt ce solicita la maximum nervii lui Frenzel. Dar Altmann îi înapoia întotdeauna documentele în timp util.

În acest timp, serviciul de informaţii vest-german şi-a da[illegible] tirile militare ale R. F. a Germaniei. Rapoartele de la agen[illegible] serviciul de informaţii ceh era foarte bine informat despre înarmarea Germaniei.

În perioada reînarmării febrile a Germaniei, Frenzel a transmis o serie de informaţii deosebit de importante serviciului secret ceh.

Faptul că cehii erau atît de bine informaţi despre ce se [illegible] R. F. [illegible]

[illegible] fost luat în verificare.

[illegible] slujbă la München.

[illegible] în contact. În aceste condiții [illegible] Trecutul lui Altmann a fost [illegible] absolut [illegible]

[illegible] fiind [illegible] încontinuu. La 28 octombrie, filorul care-l ur[illegible] pe Altmann a observat un schimb de serviete între acesta și un [illegible] gras pe care l-a depășit pe cînd mergea pe stradă. Atît Altmann cît și cetățeanul respectiv aveau serviete identice și doar perspicacitatea și [illegible] l-au făcut pe acesta să observe schimbul ce [illegible]. Filorul a ajuns repede din urmă persoana în cauză și s-a convins că aceasta nu era altcineva decît Frenzel. Acum exista, [illegible] un martor care putea confirma că îi văzuse pe cei doi făcînd [illegible]

A doua zi Frenzel l-a întîlnit însă din nou pe Altmann și [illegible] înarmare a N.A.T.O.-ului pe următorii cîțiva ani. Frenzel [illegible] asupra lui filmele documentelor luate de la Frenzel.

În aceeași zi, a fost arestat și „Langer". Cei doi au ne[illegible] pentru studiu lui Frenzel. Această probă materială a dus la arestarea lui Frenzel.

Procesul a avut loc la 24 aprilie 1961, la Karlsruhe. Frenzel [illegible] căi neoficiale, s-a reușit ca, după o foarte scurtă perioadă de detenție, Frenzel să plece în Cehoslovacia.

„MÜLLER-HORUNJI": agentul infiltrat

La 27 mai 1953, presa şi radioul sovietic au anunţat că, în zorii zilei de 26 aprilie, pe teritoriul [illegible] naţul Suprem al U.R.S.S.

Aflînd de cele întîmplate, două agenţii de spionaj şi diversiune care activau în R. F. a Germaniei — C.I.A. şi „Organizaţia emigranţilor ruşi" (N.T.S.) — au intrat în alertă. Imediat s-a trecut la efectuarea de investigaţii ample în vederea descoperirii agentului ce furnizase sovieticilor informaţii cu privire la problema respectivă, precum şi la alte [illegible] ncămînt.

În cele din urmă, persoana arestată de către agenţii C.I.A. a fost „Müller-Horunji", instructor la şcoala de spionaj din Bad Homburg de lîngă Frankfurt.

„Müller-Horunji", pe adevăratul său nume Nikita Vladimirovici Horunji, s-a născut în 1917, într-un sat de lîngă oraşul Kerson din Uniunea Sovietică. A urmat şcoala pe- [illegible] lui a luptat ca ofiţer în Armata Roşie, ajungînd cu unitatea [illegible] rmania răsăriteană ca învăţător pentru copiii persona- [illegible] drăgostit de o nemţoaică, cu cîţiva ani mai mare ca el, cu care, deşi era însurat, voia să se căsătorească. Ştiind că autorităţile sovietice nu-i permiteau să divorţeze pentru a se [illegible] femeia de care Horunji spunea că este îndrăgostit

fugarului, s-au gîndit că putea să le fie de folos în planurile lor şi au hotărît să-l ajute, mai ales că pe timpul anchetei le furnizase o mulţime de informaţii cu privire la unitatea militară sovietică din care făcuse parte pînă în anul 1947. Anchetatorii americani l-au interogat mult timp pe Horunji, pentru a se asigura că nu aveau de-a face cu un agent al [illegible] nu avea cunoştinţe despre activitatea de informaţii. Odată ce au stabilit că Horunji era doar un simplu fugar, ofiţerii de informaţii americani i-au făcut rost de documente vest-germane pe numele de „Müller" şi l-au trimis să lucreze la o unitate militară de lîngă Frankfurt. Totodată, i-au aranjat să divorţeze de soţia pe care o avea în Uniunea Sovietică [illegible] doi ani de serviciu în unitatea militară de lîngă Frankfurt, H[illegible]

În această perioadă i s-au transmis de către serviciul de informaţii sovietic primele sarcini. Astfel, într-o zi, a [illegible] şi care s-a dovedit a fi ofiţerul de informaţii sovietic ce urma să menţină legătura.

Misiunea lui Horunji consta în menţinerea în continuare a [illegible]

[illegible] foarte atent verificaţi. Exista astfel riscul să apară nişte întrebări cărora să nu fie capabil să le dea un răspuns pe de- [illegible]

(„Mişcarea generală a tuturor oamenilor de origine ruseas- [illegible] se resemnaseră de mult. R.O.N.D.D. devenise mai mult un fel de club, unde emigranţii ruşi se stringeau din cînd în cînd şi povesteau ce-au mai făcut, ce schimbări mai interveniseră etc.

Cîteva luni mai tîrziu, membrii N.T.S.-ului, remarcînd activitatea bună depusă de Horunji în R.O.N.D.D., i-au propus să intre în organizaţia lor. Întrucît era deja membrul unei organizaţii de emigranţi, s-a considerat că nu mai era necesară verificarea lui pentru a fi primit în N.T.S. Devenit membru activ al N.T.S.-ului, Horunji s-a împrietenit cu [illegible] unde [illegible]

te lecţii viitorilor spioni şi sabotori care urmau să acţioneze pe teritoriul U.R.S.S. Talentul pedagogic, experienţa în acest [illegible] preferat al tuturor elevilor. În general, preda lecţii privind [illegible] recrutării agenţilor, aprecierea informaţiilor, metodele de îndoctrinare. Prelegerile sale erau deosebit de apreciate, astfel încît profesorii de la alte şcoli de spionaj, de la Kaufbeuren, Bad Wiessee şi Bad Woerishofen veneau să-l asiste la ore pentru a se documenta şi a surprinde tehnica folosită în predarea noilor cunoştinţe.

Deseori, Horunji era dus la secţiile C.I.A. din Bonn, Bad Godesberg, Frankfurt şi Heidelberg pentru a da sfaturi americanilor în probleme referitoare la Uniunea Sovietică.

În felul acesta, Horunji a reuşit să ocupe o poziţie care [illegible] formaţii sovietice a aflat că deşi şcolile de spionaj aparţineau oficial de N.T.S., planurile de învăţămînt şi banii necesari erau furnizaţi de C.I.A.

Spionii erau recrutaţi de N.T.S. şi instruiţi la şcolile [illegible] tiv le dădea şi îl asigura C.I.A. Elevii care se remarcau în mod deosebit erau trimişi de către C.I.A. la cursuri de specializare în Anglia, Olanda sau în alte ţări occidentale. [illegible] informaţii despre conducătorii N.T.S.-ului şi ofiţerii C.I.A. cu care venea în contact. Totodată, s-a ocupat de recrutarea [illegible] care, la nevoie, putea să le mănînce.

[illegible]

rea de constituire, ce a avut loc în luna noiembrie a anului 1952, Horunji a luat cuvîntul, chemînd la întreprinderea de acțiuni concrete împotriva Uniunii Sovietice, și a propus să se elaboreze o „cartă a drepturilor pentru cei care și-au riscat viața fugind din rîndurile armatei sovietice". Propunerea a fost primită cu aplauze furtunoase și, în aceste condiții, alegerea lui Horunji în comitetul de conducere al noii orga- [illegible] de primirea membrilor în Z.O.P.E., el fiind cel care studia dosarele întocmite de către C.I.A. pentru fiecare fugar. Aceste dosare constituiau documente strict secrete și conțineau toate datele privind persoanele în cauză.

Marea cantitate de muncă depusă, precum și viața dublă pe care o ducea au început să-și spună cuvîntul. La sfîr- [illegible] pe pămîntul ucrainean. A făcut acest lucru deoarece devenise [illegible] tă de către cineva din conducerea N.T.S.-ului. C.I.A. a de- [illegible] ul raport al lui Horunji către serv[illegible]

Pe bucata de mătase erau scrise informații cu [illegible] Hof.

[illegible] proces, Horunji a făcut tot posibilul să o salveze de [illegible] după eliberare a dispărut din R. F. a Germaniei

HEINZ FELFE: spion de profesie

În toamna anului 1962, în R. F. a Germaniei au fost arestați doi ofițeri din Serviciul Federal de Informații, condus de generalul Gehlen. Unul dintre cei arestați era Heinz Felfe, șeful Departamentului III-F de [illegible] vități întreprinse de serviciul sovietic de informații.

Datorită poziției pe care o ocupa, Felfe era în măsură [illegible] măsurile contrainformative întreprinse.

Chiar și după arestarea sa, Felfe a continuat să [illegible] ruhe. Arestarea lui și a complicilor săi, Hans Clemens și [illegible] te frauduloase.

Postul de bibliotecar se încredința deținuților ce dove- [illegible] fel de restricții.

[illegible]

rule erau folosiți de diferite redacții ale unor reviste și ziare pentru împachetarea și expedierea publicațiilor respective la cititori. Întreaga operațiune se desfășura sub supravegherea unui deținut numit Kurle.

Felfe și Ziebell au luat legătura cu Kurle și i-au promis că, dacă îi ajută, îl vor răsplăti cum se cuvine după ieșirea din închisoare. Kurle a fost de acord să introducă scrisori într-un număr de exemplare ale unei reviste oarecare, pe care să le trimită apoi la adresele indicate de Felfe. Mesajele către exterior erau scrise cu cerneală simpatică, fabricată de Felfe din apă și alaun, fiind, totodată, codificate cu ajutorul unui cod bazat pe un pasaj din lucrarea lui Werner Keller „Biblia ca istorie".

Al doilea canal de legătură era foarte simplu și ușor de folosit. Felfe a cerut permisiunea să-i scrie mamei, care locuia în R.D.G. și de la care avea voie să primească scrisori. Bineînțeles că scrisorile erau cenzurate, dar nimănui nu i-a trecut prin minte să citească și printre rînduri, luînd în con- [illegible]

[illegible] ...ul sovietic era ținut la curent cu modul cum avansa anche- [illegible]

[illegible] anumite aspecte sensibile și foarte actuale.

[illegible] pentru a-și desfășura activitatea.

De asemenea, s-a proiectat un plan de evad... [illegible]

Felfe îl rugase pe informator, care urma să se elibereze în curînd, să ducă niște scrisori la Misiunea comercială sovietică din Berlin. Scrisorile n-au ajuns la destinație, ci la secția de poliție.

[illegible]

El s-a născut în 1918 și a lucrat în cadrul serviciilor de informații naziste. Internat într-un lagăr, în 1945, a fost eliberat un an mai tîrziu. În 1950, s-a întîlnit cu vechiul său pr... [illegible] tribunal italian, eliberîndu-se din detenție în 1949.

Întîlnirea dintre cei doi a avut loc la un alt fost prieten și consătean de-al lor, Erwin Tiebel. Acesta devenise un [illegible] a fost încîntat să ajute pe cineva dintre vechii prieteni să uite anumite neplăceri. Tiebel s-a angajat să-i ofere lui Cle- [illegible] scrisoare, soția îl anunța că i-ar putea găsi ceva de lucru. [illegible] taseră niciodată relații afective deosebite, el nu vedea de ce să nu dea curs invitației. Cînd a ajuns la Dresda, soția i-a făcut cunoștință cu niște prieteni de-ai ei, ofițeri sovietici. [illegible] toată Germania răsăriteană, dormind, mîncînd și bînd la cele mai scumpe hoteluri și restaurante. Apoi s-a trecut la [illegible] Karlshorst, unde a fost prezentat colonelului „Max". Aici a avut loc recrutarea lui Clemens, căruia i s-a atras atenția că trebuia să se gîndească la viitorul său, viitor ce putea fi [illegible] colabora cu serviciul de informații sovietic.

Clemens n-a avut nici o obiecție de făcut, așa că a pri- [illegible]

cerea să încerce să se angajeze în unul din serviciile de in-

[illegible]

Felfe: colonelul „Max" i-a cerut să-l convingă pe Felfe să colaboreze și el cu serviciul de informații sovietic.

Felfe, care lucra în perioada aceea la Ministerul pentru problemele întregii Germanii, a acceptat.

Imediat ce s-au înțeles asupra faptului că nu aveau nimic de pierdut dacă colaborau cu sovieticii, cei doi au trecut la elaborarea unui plan prin care să execute și cealaltă misiune dată de către sovietici: pătrunderea în serviciul lui Gehlen.

Făcînd investigațiile necesare, ei au aflat că un alt fost coleg de-al lor, colonelul Krichbaum, funcționa în calitate [illegible] dus la Bad Reichenhall, unde a cerut să fie primit în audiență de colonelul Krichbaum. Întrevederea între Clemens și Krichbaum s-a desfășurat într-o atmosferă deosebit de cordială, iar rezultatul concret a constat într-o promisiune fermă privind angajarea lui Felfe și Clemens în serviciul comandat de Gehlen.

[illegible] cu ofițeri din serviciul de informații sovietic, cu care oca- [illegible] ale viitoarei lor activități.

După această perioadă de instruire, Felfe și Clemens au ocupat posturile din cadrul serviciului lui Gehlen, fiind în [illegible] dea să se stabilească și să ocupe funcții cît mai bune în [illegible]

[illegible] răsăritene, la el concentrîndu-se și datele primite, în [illegible] și vest-germane.

În mod regulat, Felfe primea liste cu agenți germani [illegible] nizate de aceștia, precum și o copie a instrucțiunilor ce li se trimiteau. De asemenea, Felfe primea toate informațiile despre oamenii bănuiți că ar lucra pentru sovietici, precum și [illegible]

[illegible] cumentele ce îi treceau prin mînă și le transmitea sovieticilor, neuitînd, bineînțeles, nici pe cele pe care le întocmea el însuși. Datele privind personalul serviciului lui Gehlen, procesele-verbale ale ședințelor la nivel înalt cu privire la o serie de probleme informative, rapoartele speciale referitoare la unele acțiuni, toate prindeau contur pe filmele lucrate în biroul lui Felfe. Nimic din ceea ce Felfe afla nu era omis din notele informative pentru sovietici. La proces, Felfe și Clemens au recunoscut că au predat sovieticilor 15 000 de fotocopii ale unor documente strict secrete, precum și 20 de benzi cuprinzînd înregistrări ale unor discuții, ședințe sau instruiri pe linie de muncă.

De altfel, poziția pe care o aveau cei doi agenți le permitea să culeagă cele mai importante informații, singura problemă constînd în transmiterea acestora sovieticilor.

Pentru rezolvarea acestei probleme, în afară de Tiebel, care a predat nenumărate documente soției lui Clemens, au mai fost folosite cu succes ascunzătorile și diferiți alți agenți de legătură. Clemens obișnuia să folosească și transmisiile radio codificate.

[illegible] au fost arestați după 12 ani de activitate. Felfe a fost arestat în timp ce [illegible] patru- [illegible]

[illegible] nat la 14 ani închisoare, Clemens la 10, iar Tiebel la trei

GEORGES PÂQUES sau spionul care a vrut să „devanseze istoria"

Cînd dr. Imek Bernstein, fost membru al Brigăzilor internaționale, medicul și prietenul lui Georges Pâques, l-a prezentat pe acesta din urmă, în 1943, consilierului de ambasadă sovietic Alexandr Gusovski, n-a făcut-o nici întîmplător și nici datorită unei inspirații de moment. Ofițerii de informații sovietici nu obișnuiesc să improvizeze cînd fac recrutări. Dr. Bernstein este un bun psiholog, iar Gusovski un „manipulator" de oameni excelent. Ei știu că acest fiu de frizer din Châlons-sur-Saône suferă întrucît, aparținînd unui mediu modest, se ridică cu greu în ierarhia socială și politică, chiar dacă are o serie de studii și diplome. În Școala Normală Superioară, Pâques s-a remarcat, prin jurul anilor '30, ca un individ cu spirit viu și caustic, destul de inteligent și cu un sentiment de independență foarte dezvoltat. El avea ca prieteni oameni diferiți: Pierre [illegible]

În anul 1939, Pâques a fost numit profesor la Nice, un- [illegible] italiană milita în partidul de extremă-stîngă.

Spiritul de frondă a prins la aceste genuri de personaje, crescute în tradițiile țării, dar acrite din cauză că nu [illegible]

[illegible] rului agent, despre antiamericanismul și ambițiile lui, despre gustul pentru zvonuri și bîrfeli la adresa colegilor, despre, în sfîrșit, modul lucid în care aprecia faptele și oamenii. Cu toate acestea, Gusovski a trecut la recrutarea lui Pâques tatonînd mai întîi terenul. La început, în discuțiile purtate cu [illegible] noua lume în curs de formare, la relațiile dintre aliați. Cu această ocazie, consilierul sovietic a remarcat că atunci cînd i s-a spus că nu era neapărat nevoie să ai sentimente procomuniste ca să lupți pentru instaurarea unei lumi mai [illegible] finanțe, Georges Pâques s-a arătat interesat. În plus, pen- [illegible] care căuta să elimine de aci Franța, o apropiere de U.R.S.S. era de dorit.

În timpul conversațiilor viitoare, Gusovski i-a solicitat lui Pâques cîteva informații. Nu i s-a „cerut" să trădeze, dar avînd în vedere anumite sentimente de simpatie ce în-

Nume prin care arabii desemnează partea de nord a Africii: Marocul, Algeria și Tunisia.

[illegible] a Angliei. Privite lucrurile prin această prismă, Pâ[illegible] pro-blema atitudinii pe care U.R.S.S. trebuia s-o adopte față de Franța. Iar aceasta cu atît mai mult cu cît asemenea conversații și schimburi sincere de vederi nu erau, după cum se știa, posibile între diplomați.

Incă de la aceste prime conversații „planetare" sau de [illegible] reprezentanți ai unei mari puteri. De Gaulle a și spus-o o [illegible] seze istoria"!

Curînd însă, a fost vorba de cu totul altceva decît de [illegible] asupra proiectelor politice, eco-

[illegible] Franței Libere.

Pâques se descurca bine, dar era leneș. Lui nu-i plă-[illegible] că se intîlnea pe ascuns cu Gusovski, că trebuia să depună [illegible] intîlneau. Dar se simțea de acum legat prin mii de fire de el. Și pentru mult timp.

In octombrie 1944, Pâques l-a anunțat pe Gusovski că [illegible] nisterele provizorii. S-a stabilit un alt mod de a menține [illegible] eventualele cheltuieli pînă la o nouă intîlnire.

[illegible] cea mult să discute cu tot felul de funcționari, mari și mij-loc[illegible] sați și alții. A fost prins în joc și nu avea nici o cale de a scăpa.

Intîlnirile clandestine au fost reluate după trei luni, la Paris. Fiecare intîlnire era fixată într-o zi, o oră și într-un loc anume stabilit dinainte. De la Cabinetul Inaltului Comisariat [illegible] nistere.

Pâques avea prieteni peste tot: la Ministerul de Interne, [illegible] perspectivă...

In iarna anului 194[illegible]–1948, Alexandr [illegible] a pă-
[illegible]
[illegible] înainte de a pleca însă, el l-a prezentat pe
[illegible] alt „consilier" sovietic. Acesta va fi urmat de
[illegible]

[illegible]
[illegible] în fișe politice. Era vorba mai degrabă de documente
[illegible]
reveneau la locul de unde au plecat, după șase sau nouă ore.

In 1956, sovieticii au obținut cu ajutorul lui Pâques pla-
[illegible] înainte
ca el să fi fost pus în aplicare.

In anul 1958, Georges Pâques a fost afectat la Statul
[illegible]
și mai important pentru sovietici, iar documentele au în-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
etc.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
eri de stat etc.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
glementeze cu forța problema respectivă.

[illegible]
[illegible]
[illegible] NATO în
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]ații personale asupra afinităților unora, slăbiciunilor intime
ale altora etc. De asemenea, el a pus, bineînțeles pe hîrtie,
[illegible]
[illegible]

In această perioadă, modul în care erau organizate în-
[illegible]
[illegible]
lîngă o stație de metro sau alta. Afară de cazul doar cînd
se ivea vreo urgență. Intr-o asemenea situație era stabilit ca
el să primească dimineața, înainte de a pleca la serviciu,
în [illegible]
să scrie: „Edouardo-Jose Gracia de Abaroa, consilier juri-
dic adjunct, Societatea anonimă a fabricilor de sîrmă și la-
minate din Havre, Sucursala din La Paz". Destinatarul tre-
buia să citească: „Intîlnire chiar în seara aceasta, orele 21,
[illegible]
nire, cei doi nu luau niciodată contact imediat. Gracia, alias
[illegible]
tice în Franța, mergea un timp în spatele lui Pâques, su-
[illegible]
unde fie că îi transmitea prin viu grai agentului instrucți-
uni sau primea informații, fie că făceau schimb de serviete.

La începutul anului 1963, cînd între Est și Vest se pro-
ducea un oarecare dezghet, Vasili Pavlovici Vlasov, ca și
succesorul lui în menținerea legăturii cu Pâques, Vladimir
Krenov, s-au întîlnit cu agentul lor francez și mai în văzul
lumii.

La 10 august 1963, orele 18 și 30 de minute, Georges
[illegible]
[illegible]
franceze și s-a găsit asupra lui o servietă plină cu docu-
mente.

[illegible]

va ore părăsea Franța!

Cînd au aflat de arestarea lui Georges Pâques, mulți dintre prietenii acestuia au început să se agite, crezînd că [illegible] ce era o provocare. Alții, dimpotrivă, au preferat să [illegible] și să intre în umbră, ori să-i caute scuze spunînd că [illegible] un „pacifist".

La interogatoriu, Georges Pâques a răspuns: „Eu am [illegible] teau de mult timp opiniile. Încă de pe vremea cînd mă aflam la Alger, eu am considerat că era necesar ca să contrabalansăm tendințele anglo-saxonilor de a ne uzurpa drepturile, cu o apropiere față de U.R.S.S.".

Dar oare serviciile de securitate ale statului au fost chiar [illegible]

[illegible] găturilor pe care le întreținea și care puteau fi calificate puțin sigure. Cu toate acestea, protectorii săi din acea vre- [illegible]

[illegible] continuat [illegible]

[illegible]

era deloc dezunit. În anchetă și la proces s-a trecut ușor [illegible] în instanță „n-au bănuit nimic" despre activitatea agentului, „n-au văzut nimic" și au încercat să-l „înmoaie" pe procuror. Alții au cerut să fie iertat, motivînd că își trădase țara pentru a „devansa" politica guvernului, că a făcut acest lucru cu intenții bune.

Oare ce gîndea despre toate acestea Georges Pâques în momentul cînd i se comunica sentința de condamnare la închisoare?

FEMEI ÎN SISTEMELE DE CULEGERE A INFORMAȚIILOR

Există dificultăți în fiecare meserie, dar pentru cei care se dedică activității de informații riscurile și hazardul sînt infinit mai mari. Indiferent de succesele ob- [illegible] te cazuri, în special în timp de război, chiar moartea.

Probabil și datorită acestui fapt, pînă nu de mult, în [illegible] s-au reținut ca atare.

In cel de-al doilea război mondial însă, femeile au ajuns [illegible]

Folosite [illegible] casele de [illegible] blu și în multe [illegible]

aducînd servicii neprețuite organelor de informații din care făceau parte și, în ultimă instanță, țărilor lor. Între anii [illegible] zonice — au trecut liniile fronturilor în căutarea informațiilor. Parașutate pe teritoriul inamic în timpul nopții, de- [illegible] noase, aflate sub ocupație, femeile angrenate în aceste acți- [illegible]

Dacă eșuau în misiunile ce le aveau de îndeplinit, fe- [illegible]

O școală de spionaj

Elisabeth Shargmüller, profesoară la Uni- [illegible] ... într-o cameră mare

[illegible] pe dinafară și nu se deschidea decît atunci cînd i se aducea elevului masa.

[illegible] în școală și care era cît se poate de banal : Hans, Karl etc. [illegible] prevăzută cu oglinzi ce din interior păreau autentice, dar [illegible] gurătatea.

După o săptămînă, instructorii se prezentau unul cîte unul în camera elevului. Lingviștii îi predau dialectele și [illegible] se predau și diverse metode de luptă pe care trebuia să le folosească în cazul în care era descoperit. La sfîrșitul ter- [illegible]

[illegible] nute într-unul din aceste manuale, la fel de valabile astăzi [illegible]

— ascundeți-vă cunoștințele lingvistice pentru a-i face pe alții să vorbească sincer în fața dumneavoastră ;

— nu pronunțați și nu scrieți nici un cuvînt în limba dumneavoastră maternă, cînd sînteți în străinătate ;

— cînd primiți informațiile, întîlniți-vă cu informatorii [illegible] tră de acțiune. La locul întîlnirii aduceți-l pe drumuri ocolite și, de preferință, seara. Un informator obosit este mai [illegible]

[illegible] pe care trebuie s-o aveți întotdeauna dumneavoastră ;

— culegeți orice fel de informație, fără a manifesta un [illegible] te sau a celor pe care trebuie să le obțineți. Cerîndu-le cu prea multă insistență, vă veți trăda dorința de a afla un anumit lucru ;

— ascundeți întotdeauna sub o mască de aparență ino- [illegible] notați unele cifre sau dimensiuni este mai bine să le dați forma unor cheltuieli personale ;

— nu vorbiți și nu vă comportați altfel decît în limi- [illegible] guralivul ;

— evitați orice tentație de a face pe atotștiutorul, de a epata, de a fi prea original, prea ingenios. Amintiți-vă de [illegible] muritorilor, cel mai adesea nu este decît perseverență de- [illegible]

— verificați continuu dacă nu sînteți urmărit. [illegible]

— nu faceți exces de băutură. Aveți încrede[illegible]

— nu considerați niciodată că [illegible] dușmănie aparentă, [illegible]

[illegible]

ODETTE SANSOM

Odette Sansom, o englezoaică născută în Franța, mamă a trei fetițe, se stabilise cu cîțiva ani de zile [illegible] cea o viață fericită. În vara anului 1942, cînd avea 30 de ani, Odette Sansom a trimis o scrisoare Ministerului de Răz- bo[illegible] părăsească pentru un timp fetițele o durea foarte mult. Curînd după aceea, Odette a fost invitată la o anumită adresă din Londra pentru o discuție cu un căpitan din armata engleză. În timpul întrevederii, căpitanul a constatat că inter- [illegible] curaj [illegible]

Înainte de a se încheia anul 1942, Odette avea să fie infiltrat[illegible] le ei scria că se numea Odette Motoyer și că era de naționalitate [illegible] avea numele de cod „Size".

Singură, noaptea tîrziu, avînd în urma ei trei luni de pregătire specială, Odette a debarcat cu ajutorul unei plute pe o plajă de pe coasta franceză.

Îndeplinind sarcini de curierat, ea a predat bani agenților [illegible] unui post de radio clandestin pentru a le transmite în Anglia [illegible]

ței împotriva cotropitorilor. În toate aceste acțiuni, Odette a dat dovadă de un curaj neobișnuit.

[illegible]

tă secretă s-a încheiat. Supusă unor torturi groaznice și amenințată cu moartea, ea a refuzat să divulge locul unde se ascundeau operatorul unui post de radio clandestin și un [illegible]

torturată continuu. Astfel, la un interogatoriu a fost [illegible] cu fierul roșu, iar altă dată i s-au smuls unghiile degetelor de la picioare, în scopul de a o sili să spună numele și adre- [illegible]

Din fericire, trupele aliate au sosit la lagărul de la Ră- [illegible] tanică, „George Gross".

MARIA KNUTH

Cazul Mariei Knuth este primul caz de [illegible] ce a urmat imediat conflagrației mondiale.

În 1947, în Berlin, multă lume suferea de [illegible] pentru a [illegible]

numeroasă, care se adaptează tuturor situațiilor și știu să [illegible]

Proprietara magazinului de obiecte vechi la care Maria Knuth a venit să vîndă o haină de blană era Marie-Louise Frankberg. Maria Knuth era o femeie micuță, brunetă, dar sigură pe sine, foarte elegantă, și avea în jur de patruzeci de ani. Marie-Louise era blondă, înaltă, avea aceeași încredere în sine și, probabil, de aceea între ele s-a stabilit foar- [illegible]

Marie-Louise s-a oferit să-i plaseze cuiva haina de blană și i-a povestit despre modul în care reușea să vîndă di- [illegible] de maeștri vestiți și cum, de multe ori, reținea pentru ea și partenerul său unele lucrări deosebit de valoroase. Cînd a [illegible] Kunze, pentru a se convinge personal că acesta era un tip deosebit.

O săptămînă mai tîrziu, Marie-Louise i-a înmînat Ma- [illegible] de blană. Este demn de remarcat și faptul că Marie-Louise nu și-a oprit comisionul pentru serviciul adus. Astfel, cele două au ajuns să se împrietenească. Curînd după aceea, deoarece nu se simțea bine, Maria Knuth s-a internat în spital [illegible] ea să vină s-o vadă la spital și să o ajute cu ce-i va sta în putință.

În spital, Maria Knuth s-a simțit rău, doctorii i-au făcut tot felul [illegible]

[illegible] că fusese căsătorită cu Manfred Knuth, fiu de general, un om fermecător și atent, de meserie pilot de încercare. O vreme relațiile dintre ea și Manfred Knuth au fost foarte bune. Cît timp Manfred era plecat în diverse misiuni, care deveneau tot mai lungi, Maria cînta la un cabaret, unde își [illegible] întîlnirile dintre Manfred și Maria s-au rărit, ca într-o bună zi să înceteze definitiv. Pentru Maria, acest fapt a constituit un șoc și de-abia atunci și-a dat seama ce mult își iubea soțul. Tirloaiele pe care i le dădeau admiratorii n-o încîntau deloc. Către sfîrșitul anului 1943, un producător de filme a auzit-o cîntînd și s-a dus, după spectacol, la cabina ei să o felicite. S-au plăcut și, curînd au devenit amanți. Producătorul de filme a supus-o unui test în unul din studiourile din Hamburg. Testul s-a dovedit un succes și i s-a dat rolul [illegible] noștința se găsea într-un spital, înfășurată în bandaje.

Cînd i s-au scos bandajele, s-a uitat repede într-o [illegible] pentru intervențiile estetice respective.

[illegible]

Două zile mai tîrziu, Heiko s-a reîntors și i-a povestit ceva despre trecutul său. A studiat istoria artei și un timp a fost redactor al unei reviste literare, dar a renunțat curînd la această îndeletnicire, în favoarea unui post mai bine plătit dintr-o agenție de reclame comerciale. S-a căsătorit cu o secretară, dar, în același timp avea și o amantă, o tînără evreică cu numele de Ruth. A iubit-o mult pe Ruth și a făcut totul ca să nu fie trimisă în lagăr. Tot în scopul de a o apăra pe Ruth, dar și pentru a evita să fie trimis pe front, s-a angajat să lucreze la secția de propagandă a Înaltului Comandament militar german. În 1944, în ciuda tuturor intervențiilor lui, Ruth a fost arestată. Heiko a încercat tot ce i-a stat în putință ca să o elibereze, dar nimeni nu a putut să-l ajute.

Cînd a căzut Berlinul, în mai 1945, Heiko a fost luat prizonier de către sovietici, dar, după un an, a fost eliberat. Revenit la Berlin, s-a întîlnit cu Marie-Louise, pe care o cunoștea din anul 1943, și au hotărît să lucreze împreună la acel magazin de obiecte vechi.

În același timp, ei au hotărît să locuiască împreună, fără a se căsători însă și fără a se amesteca unul în afacerile sentimentale ale celuilalt, fiecare fiind liber să facă ce dorea.

Pe Maria Knuth, faptul că între Heiko și Marie-Louise nu era nimic serios din punct de vedere sentimental n-a putut decît s-o bucure.

Cînd i-a făcut cea de-a treia vizită, Heiko i-a propus să lucreze în calitate de achizitoare la magazinul de vechituri și i-a oferit pentru acest lucru 400 de mărci pe lună. Deși mai avea de făcut analize și de așteptat rezultatele la altele, Maria Knuth a părăsit repede spitalul și s-a prezentat la locul de muncă. Marie-Louise i-a urat bun venit și i-a ex-

plicat ce avea de făcut. Două zile mai tîrziu, Maria a plecat în prima ei deplasare în Germania de vest. Trebuia să ducă o serie de tablouri cu rame, niște cărți și cîteva statuete la un apartament al lui Heiko din Frankfurt. Aci, Maria Knuth urma să se întîlnească cu Heiko pentru a primi noi însărcinări. Heiko a venit în apartament, care ținea loc și de bi- [illegible] sculpturi din lemn la Essen, să ia niște cărți vechi de la Dusseldorf, să predea un plic la Köln și să plece cu corespondența, care urma să o pregătească între timp Heiko, la Berlin.

Aceste misiuni, combinate cu întîlnirile amoroase cu Heiko, în apartamentul din Frankfurt, au durat un timp și au fost pe placul Mariei Knuth. Apoi și-a dat seama că în mun- [illegible] tit că Heiko băuse cam prea multă șampanie și că era într-o dispoziție bună, i-a spus că știa totul despre adevăratele lui ocupații. Spre surprinderea ei, Heiko i-a replicat că nu înțelegea de ce o femeie cu inteligența ei își dăduse atît [illegible] constituiau doar o acoperire pentru o acțiune mult mai serioasă. Apoi a adăugat că, cu toate acestea, pe Gregor nu putea decît să-l încînte recrutarea pe care o făcuse. Vă- [illegible] oarecare Gregor, despre care nu-i vorbise niciodată, Heiko [illegible] de magazinul Mar[illegible] despre clienții pe care îi avea. O săptămînă mai [illegible] preda consulului polonez hăr- [illegible] să-l procure și altele [illegible]

Mariei-Louise. Heiko și-a dat seama că acțiunile lui puteau fi considerate ilegale, dar consulul plătea bine și, în plus, făcea și el parte dintre aliați. Din punctul de vedere al lui [illegible] să în slujba cui se găsea.

La următoarea vizită, consulul a dat cărțile pe față și i-a spus lui Heiko că, prin acțiunile sale, furnizase informații serviciului secret polonez, o infracțiune deosebit de gravă [illegible] colabora în continuare cu polonezii. Heiko, fără a ezita, și-a exprimat acordul. De altfel, mersese prea departe pentru a mai putea da înapoi.

Cu timpul, Heiko Kunze avea să vadă că, de fapt, consulul era ofițer de informații, iar șeful lui direct nu era altul decît ofițerul care-l anchetase în timpul prizonieratului și căruia îi promisese colaborarea după eliberare.

În cursul mai multor întîlniri, Heiko a primit instrucțiuni să organizeze o rețea de spionaj și să pună la punct un serviciu de curierat foarte eficient. Cartierul general al [illegible] acesteia — „Kolberg".

Rețelei i s-a trasat sarcina să culeagă informații despre Consiliul economic bizonal, înființat la sugestia americanilor. Interesau în mod deosebit obiectivele, fondurile și personalul acestui nou organ. De asemenea, rețeaua avea mi- [illegible] în Germania.

Pentru a putea executa toate aceste misiuni, Heiko Kunze avea nevoie de documente de identitate valabile în Germania [illegible] bătrînă de familie bună, care lucra la secția de poliție din Frankfurt. Făcînd pe ofițerul galant de altădată, Heiko a [illegible] scrupulele [illegible]

[illegible]
bătea ceva la mașină, să dactilografieze un exemplar în plus pentru Heiko.

O altă problemă grea, pe care Heiko Kunze trebuia să o rezolve, înainte de a trece la treabă cu toate forțele, consta în găsirea unei reședințe la Frankfurt. Această reședință trebuia să fie un loc care să nu atragă prin nimic atenția asupra sa.

Din nou Kunze a folosit vechea sa tactică. A convins o văduvă, trecută de prima tinerețe, care îl primise cîndva să doarmă la ea de cîteva ori, să-l ia în gazdă. Văduva a acceptat, iar Heiko a făcut-o curiera lui.

După cîteva luni de activitate, rețeaua a început să pro- [illegible] de întîlniri, rute de urmat pentru curieri, toate acestea avînd [illegible] central al rețelei. Din Frankfurt, informațiile culese erau [illegible] celălalt [illegible]

[illegible] în faptul că

marea dragoste a lui Heiko pentru ea se ofilise cu timpul, iar durerea pentru care se internase în spital reapăruse.

Analizele medicale au scos la iveală faptul că era bolnavă de o boală incurabilă și înspăimîntătoare: cancerul. Doctorii i-au spus că mai avea de trăit cel mult doi ani. Cu toate acestea, a continuat să lucreze cu aceeași pasiune ca mai înainte. Cînd Heiko, din nu se știe ce motive, s-a sinucis, comanda rețelei de agenți a revenit Mariei Knuth. Ea a învățat să manipuleze aparate de emisie-recepție, a studiat codificarea și decodificarea, modul în care se puteau organiza ascunzători, cutii poștale, gazde ale caselor de întîlniri, arta fotografierii și transmiterii informațiilor.

Sarcinile rețelei „Kolberg", după ce a preluat Maria comanda, constau în culegerea de date secrete despre efectivele și armamentul trupelor britanice și americane aflate în zonele ocupate, precum și despre poliția vest-germană, care, conform unor informații, avea să constituie nucleul viitoarelor forțe armate germane. Cea de-a doua misiune era ușor de îndeplinit, întrucît unul dintre informatorii Mariei Knuth, Westbelt, reușise să se strecoare în poliție și dispunea de posibilități pentru a informa despre personalul acestui organ și toate schimbările ce aveau loc în legătură cu el.

Se pare că Maria Knuth dispunea de mari calități pentru munca de informații, întrucît cei care o foloseau i-au pus la dispoziție sume importante de bani pentru a închiria la Köln un apartament, unde dădea serate la care invita personalități ale administrației vest-germane.

Interesau în mod deosebit informațiile cu privire la in- [illegible] și de a face din R. F. a Germaniei un membru activ al ei.

Maria Knuth nu folosea seratele sale în primul rînd în [illegible] rea de femeie din lumea bună, cu resurse materiale impor- [illegible] surse de informații.

Mai tîrziu, ea a primit sarcina să încerce să pătrundă în „Amt Blank" [illegible]

maniei. Aducîndu-și aminte că Heiko Kunze fusese bun prieten cu un colonel ce lucra în această organizație, l-a căutat și l-a rugat să o ajute să se angajeze ca secretară în viitorul minister. Colonelul a vrut să o ajute, dar o vagă bănuială i s-a strecurat în minte. De ce o femeie bogată cum părea să fie Maria Knuth dorea să se angajeze ca secretară ? Înainte de a propune angajarea ei, colonelul a cerut să fie verificată de către organul de contrainformații militare. După prima investigație au ieșit la iveală călătoriile ei în Berlinul răsăritean, faptul că fusese amanta lui Heiko Kunze despre care contraspionajul deținea o serie de informații cum că ar fi făcut spionaj în favoarea unei puteri străine și, pe deasupra, nu avea cunoștințele necesare pentru postul pe care-l solicita !

Un ofițer de contraspionaj, căpitanul Peterson, a primit ordin să se ocupe mai îndeaproape de cazul respectiv. Acest ofițer, care se asemăna foarte mult la înfățișare cu Heiko Kunze, a făcut cunoștință cu Maria Knuth, invitînd-o la restaurante, spectacole și la plimbări.

Nu după mult timp, mai ales după ce Maria a aflat că Peterson avea unele relații prin care îi putea fi de folos, cei doi au devenit prieteni intimi. Astfel, au început să se întîlnească zilnic și să discute o mare varietate de subiecte. De la Peterson, Maria a aflat o serie de „informații" despre „Amt Blank" pe care le-a transmis polonezilor. Într-o zi, Peterson i-a spus că în timpul unui accident de circulație avariase o mașină a serviciului și că nu avea bani pentru a plăti reparația. Maria „n-a scăpat" ocazia și i-a spus că ea cunoștea un grup de industriași ce ar fi plătit bine pe cel care i-ar fi ajutat să afle planurile privind reorganizarea forțelor armate germane, deoarece voiau să facă oferte privind fabricarea de armament și echipament militar.

La următoarea întîlnire, Peterson i-a adus un document ce părea să fie foarte important și care putea să-i intereseze mult pe „industriașii" respectivi. Maria a fost încîntată de el și, cînd i-a propus să i-l dea cîteva zile, Peterson, îngrozit, a refuzat, spunînd că-l luase dintr-un seif, după ce plecaseră toți ofițerii acasă și că, neapărat, trebuia să-l pună la loc a doua zi dimineața, mai înainte ca aceștia să vină la serviciu.

Fiind pregătită pentru o asemenea eventualitate, Maria a fotocopiat documentul în prezența lui Peterson, care, de altfel, a rămas să doarmă la ea toată noaptea. A doua zi, Maria Knuth a plecat la Berlin, fiind filată de agenți ai serviciului de contraspionaj. La înapoierea de la Berlin, i-a adus lui Peterson banii necesari pentru ca acesta să plătească „reparația mașinii", precum și o listă cu zece întrebări. Dacă răspundea la întrebările respective urma să i se dea destui bani ca să poată să-și cumpere și o mașină nouă. Între timp, Maria s-a îndrăgostit de-a binelea de Peterson și a hotărît să-i spună adevărul, încercînd, totodată, să-l recruteze.

Peterson a fost de acord să lucreze pentru serviciul de informații polonez.

Rolul lui Peterson de agent al serviciului de informații polonez n-a durat mult, întrucît veridicitatea informațiilor furnizate de el a lăsat de dorit.

Maria Knuth a fost arestată în primăvara anului 1952. Procesul a avut loc la 26 ianuarie 1953, dar toate acestea nu o mai interesau : grav bolnavă, a fost internată într-un spital, unde i s-a făcut o operație. După puțin timp a murit.

CARRE MATHILDE, alias „Pisica"

Încarcerată timp de aproape șapte ani, înainte de a fi judecată, condamnată la moarte în ianuarie 1949, comutîndu-i-se apoi pedeapsa, pentru a fi eliberată în cursul verii anului 1954, „Pisica" a fost cauza unei serii întregi de arestări ce au constituit un dezastru pentru rezistența franceză. Trădarea acestei femei a dus la nimicirea, în

cursul iernii anului 1941—1942, a unei rețele de spionaj aliată foarte activă, înființată de un ofițer polonez, maiorul Roman Czarniawski, alias „Armand". Rețeaua avea ramificații în toată Franța. Mathilde Carré a fost atrasă la rețeaua lui Czarniawski în anul 1940, cînd se despărțise de soțul său și se lăsase sedusă de ofițerul polonez. Ea l-a ajutat pe Czarniawski să organizeze rețeaua „Interaliată" și să recruteze o serie de agenți. Dar, imediat ce a fost arestată de Abwehr, în noiembrie 1941, și-a trădat tovarășii de luptă.

Mathilde Carré a devenit amanta unui sergent de la Abwehr cu numele de Hugo Bleicher, căruia i-a furnizat informații ce au dus la arestarea a zeci de luptători din rezistență. Ea a continuat să lucreze pentru nemți, fără ca Londra să știe că se afla în mîinile inamicului. În ianuarie 1942, mesajele sale asigurau, printre altele, că trei crucișătoare germane din rada portului Brest nu se aflau în faza plecării în larg. La 11 februarie 1942, crucișătoarele „Scharnhorst", „Gneisenau" și „Prinz Eugen" au părăsit Brestul și s-au îndreptat spre Pas-de-Calais, surprinzîndu-i pe englezi nepregătiți. Invers, comunicările primite din Anglia și destinate „Pisicii" au dezvăluit nemților un secret militar : faptul că englezii plănuiau un raid spre Saint-Nazaire.

Un agent francez al S.O.E.-ului, „Lucas", luînd legătura cu ea pentru a-i restabili contactul cu Londra, a dedus că trădase și a reușit s-o convingă să plece în Anglia, motivînd față de nemți că de acolo putea culege informații mai interesante pentru ei. „Lucas" a dus-o astfel pe „Pisica" în Anglia, la 27 februarie 1942. Aici, ea a fost interogată îndelung de către serviciile secrete britanice și a colaborat cu ele, livrîndu-le, printre altele, un cod de radio german care le-a permis să „intoxice" la rîndul lor Abwehrul. Apoi a fost trimisă la închisoare, unde a stat pînă la sfîrșitul războiului, cînd a fost predată justiției franceze.

Personalitatea „Pisicii" a prezentat probabil vreun mister psihologic, ceea ce ar explica motivul pentru care condamnarea ei la moarte n-a fost executată ; totuși, se poate presupune că motivele trădărilor sale succesive au constat în lipsa oricăror scrupule morale și în marea ei aviditate după satisfacții materiale.

COPLON JUDITH

La 4 martie 1949, un cuplu iese din metroul din New York și o ia pe strada a treia. Deodată este oprit de un individ : „Sînt agentul Murphy de la F.B.I. Am ordin să vă arestez", îi spune el.

Cuplul este dus la postul de poliție cel mai apropiat. Bărbatul se numește Valentin Gubicev, funcționar sovietic la Națiunile Unite. El se află la New York din iulie 1946 și locuiește împreună cu soția sa într-un apartament din strada 108. Pe femeie o cheamă Judith (Judy) Coplon, are douăzeci și opt de ani și este analistă la Secția de securitate internă a Ministerului Justiției din Washington. În poșeta sa, polițiștii au găsit un document de treizeci și patru de foi, dactilografiate chiar de ea (fără să fie menționat destinatarul), referitor la un raport ultrasecret al F.B.I.

Judy Coplon era filată de la 7 ianuarie 1949.

La 10 ianuarie, Judy Coplon a cerut să i se dea, pentru că avea nevoie în activitatea pe care o desfășura, un raport secret asupra acțiunilor agenților sovietici. Alarmat, F.B.I.-ul i-a plasat un document fals. La 14 ianuarie, femeia s-a prezentat la superiorul său ierarhic și i-a cerut un concediu ca să-și prelungească week-end-ul din săptămîna aceea. Fiind bine apreciată în serviciu, șeful său i-a aprobat cererea.

În acea seară, ea a luat trenul spre New York. În urma ei se aflau patru agenți ai F.B.I.-ului. La sosirea în gara Pennsylvania din New York, s-a urcat în metrou și a mers pînă în strada 193. S-a făcut că se plimbă și că se uită într-o

vitrină cu bijuterii. In momentul acela, un individ a trecut pe lingă ea, a depășit-o, apoi a revenit, i-a spus ceva și au intrat împreună într-un restaurant din Dyckman Street 143. Agenții F.B.I.-ului continuau s-o urmărească, iar agentul T. Scott Miller Jr. a luat loc la o masă alăturată. Omul care o acostase pe Judy era Gubicev. Dar Scott Miller n-a putut să audă conversația.

La ieșirea din restaurant, cuplul a luat metroul și a scăpat de filaj. Gubicev a coborît în strada 125. A sărit pe peron cînd ușile se închideau în urma lui. Judy s-a dus la rudele ei din Brooklyn și a revenit la Washington la 18 ianuarie.

Vineri, 18 februarie, Judy a plecat iar la New York, unde s-a întîlnit din nou cu Gubicev, în același loc. Joi, 3 martie, a mai obținut o învoire. A plecat a doua zi la New York și a fost arestată împreună cu sovieticul.

La 15 martie, pentru Judy Coplon s-a plătit o cauțiune de 10.000 de dolari și a fost lăsată provizoriu în libertate. Două infracțiuni se rețineau în sarcina ei: una comisă la Washington, cînd a furat documente secrete, și alta la New York, cînd a transmis informațiile secrete lui Gubicev.

Procesul intentat la 25 aprilie 1949, la Washington, a durat zece săptămîni. Judy Coplon a susținut că luase în poșetă rapoartele ca să le citească și să-și extragă niște notițe pentru un roman pe care il pregătea. Juriul a respins aceste motive și, la 9 iunie, a condamnat-o la zece ani închisoare. A făcut apel și a fost lăsată în libertate în schimbul unei cauțiuni de 20.000 de dolari.

Procesul din New York s-a deschis în februarie 1950. Avocatul lui Judy Coplon, un prieten, și-a bazat pledoaria pe „dragostea nenorocită care-i cuprinsese pe acești doi tineri".

Dar, în ziua aceea, eforturile lui au fost zadarnice. Judy Coplon și Gubicev au fost condamnați la cîte cincisprezece ani închisoare. Judy Coplon a făcut apel, a vărsat 40.000 de dolari cauțiune și a rămas în libertate. Ea s-a căsătorit cu

avocatul său, Albert Socolov, în mai 1950, iar judecarea ei a fost anulată de către curtea de apel în luna noiembrie a aceluiași an. În ce-l privește pe Gubicev, acesta a fost obligat să părăsească imediat Statele Unite.

În fapt, justiția n-a putut niciodată să dovedească că se transmiseseră într-adevăr niște informații. Condamnarea fusese dată pe baza unor presupuneri. Cu această ocazie, publicul a aflat, fără să se mire de acest lucru, că F.B.I.-ul intercepta în secret comunicările dintre avocați și clienții lor, precum și cele ale diplomaților străini. El își permitea, de asemenea, să aresteze fără mandat cetățeni americani și funcționari ai Națiunilor Unite.

CUPRINSUL

Pag.

Șefi, informații, previziuni

— Colonelul Gauché 7
— Bill Cavendish-Bentinck 14
— Allen Welsh Dulles 20
— John A. McCone 23

Figuri de agenți

— Toko Yoshikawa, alias „Ito Morimura":
spionul eficace 27
— Alfred Frenzel: agentul bine implantat 31
— „Müller-Horunji": agentul infiltrat 42
— Heinz Felfe: spion de profesie 47
— Georges Pâques sau spionul care a vrut să „devanseze istoria" 52

Femei în sistemele de culegere a informațiilor

— Femeia care a condus o școală de spionaj 62
— Odette Sansom 65
— Maria Knuth 66
— Karré Mathilde, alias „Pisica" 75
— Coplon Judith 77